RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Rikosseuraamuslaitoksen lausunto nuorisorangaistussääntelyn kehittämistä koskevasta työryhmämietinnöstä

Erityisasiantuntija Pia Andersson, Rikosseuraamuslaitos

Lakivaliokunta 10.3.2026

Rikosseuraamuslaitoksen keskeiset nostot nuorisorangaistussääntelyn muutosehdotuksista

- On hyvä, että nuorisorangaistuksen käyttöalaa laajennetaan ja nuorisorangaistuksen enimmäiskestoa nostetaan 1-2 vuoteen.
- Säännönmukainen nuorisorangaistuksen arvio seuraamusselvityksen yhteydessä on kannatettava ja tarkoituksenmukainen muutosehdotus.
- Lisääntyvä viranomaisyhteistyö ja velvoittava palveluohjaus nuoren tarvitsemien palvelujen ja tukitoimien piiriin seuraamusselvitysvaiheessa on tärkeä muutosehdotus. Palvelujen ja tukitoimien oikea-aikaisuus lisääntyisi tällaisella toimintatavalla.
- Rikosseuraamuslaitoksen uusintarikollisuutta ehkäisevät ohjelmat ja sisällöt, hyvinvointialueiden päihde- ja mielenterveyspalvelut sekä työelämään, opintoihin ja sosiaaliseen kuntoutukseen liittyvän toiminnan lisäksi nuorisorangaistukseen voisi sisältyä myös harrastustoimintaan ohjaamista ja siihen osallistumista.
- Nuorisorangaistusta suorittava nuori on ns. siviilissä ja mikäli hän on sosiaali- ja terveyshuollon tukitoimien tarpeessa, tukitoimet ovat hyvinvointialueen järjestämiä. Näin ollen myös palvelujen ja tukitoimien ohjaamisen koordinoiva rooli voisi luontevammin kuulua hyvinvointialueille.

Rikosseuraamuslaitoksen keskeiset nostot nuorisorangaistussääntelyn muutosehdotuksista

- Hyvinvointi- ja työllisyysalueiden sekä järjestöjen rahoittama ja järjestämä toiminta voi olla nuorisorangaistuksen sisältönä, mikä tukee nuoren rikoskierteen katkaisua.
  - Päihdehoidon ja -kuntoutuksen sisältyminen nuorisorangaistukseen on uusi ja kannatettava ehdotus. Jotta tämä toteutuisi, tulisi nuoren päästä hyvinvointialueilla päihdepalvelujen piiriin.
- Nuorisorangaistukseen sisältyvä ns. kiinnipitävä työote on tärkeä seuraamuksen tavoitteen täyttymiselle. On myös tarpeen korostaa, että keskeytyskynnyksen tulisi nuorisorangaistuksessa olla korkealla.
- Ehdotetut muutokset tuottavat Rikosseuraamuslaitokselle lisää töitä ja vuosina 2027-2029 henkilöstön lisäystarve on arvioitu olevan 11 henkilötyövuotta. Jatkovalmistelussa olisi tarpeen arvioida henkilöstön lisäystarve suhteessa kasvavaan nuorisorangaistuksien määrään.
- Lakimuutosehdotukset tuottavat myös tarvetta tietojärjestelmämuutoksille, johon Rikosseuraamuslaitos ja Oikeusrekisterikeskus tarvitsevat lisäresurssia muutoksien toteuttamiselle.